

Willem van der Ven. APR-MEI 1945

'Bevrijding van Kampen' hing jaren in Rijswijkse pastorie

Bij de viering van 80 jaar bevrijding was vorig jaar in Kampen op diverse plekken in de binnenstad een 'blow-up' te zien van het schilderij 'Bevrijding van Kampen' uit april-mei 1945 van schilder Willem van der Ven (1898-1958). Deze grote afbeelding in de stad aanbrengen was een idee van de in Gouda wonende Kampenaar Peter Beukema dat met succes vervolg werd gegeven door Hester Timmerman namens Stadsarchief Kampen, Stedelijk Museum Kampen, Quintus en de Stadsgehoorzaal. Beukema verdiepte zich in verhaal en herkomst van de maker en het schilderij zelf, dat na omzwervingen in de collectie van het SMK terecht kwam.

Op 12 augustus 1898 krijgt het echtpaar Klaasje van Bennekom en smid/bankwerker Willem van der Ven uit Rotterdam hun eerste kind. Net als zijn vader heet hij Willem, al wordt hij ook met Wim aangesproken. Vier jaar later wordt broer Cornelis geboren. De beide zoons vinden in de jaren twintig van de twintigste eeuw werk als scheepsbouwkundig tekenaar, maar de belangstelling van Willem gaat verder. Hij ontwikkelt zich ook artistiek, als tekenaar en kunstschilder. Wanneer hij in 1928 trouwt met de 26-jarige kostuumnaaister Koopjen Boomsma, geboren in Zwolle, is hij nog altijd technisch tekenaar van beroep, maar vanaf 1935 wordt hij fulltime kunstenaar.

Links: Het schilderij 'Bevrijding van Kampen', april-mei 1945 van Willem van der Ven (1898-1958). (collectie Stedelijk Museum Kampen)

Hij is autodidact, al krijgt hij wel tips van een Amsterdamse professional. Vele tekeningen van kerken en gebouwen van hem zijn te zien in het Stadsarchief Rotterdam. Als schilder heeft hij een uitgesproken voorkeur voor landschappen en landelijke taferelen.

Schilder in Kampen

Willem en Koopjen wonen vanaf 1930 in Amsterdam, waar ze twee kinderen krijgen. Medio 1936 verhuizen ze naar de Badhuisstraat in Scheveningen. Onder Duitse bezetting komen er aan de Noordzeekust geleidelijk meer beperkingen en verdedigingswerken voor de Atlantik Wall. Scheveningen wordt er gedeeltelijk voor ontruimd en grote groepen inwoners worden geëvacueerd. Willem en zijn gezin houden het relatief lang vol, maar met de laatste groep vertrekken ook zij in februari 1943. Ze vestigen zich, voor

zover bekend als enigen, in Kampen. Daar laten ze zich diezelfde maand nog inschrijven als lid van de Gereformeerde Kerk, met hun zoons Willem (1930), Jacob (1932) en de vijf maanden oude Barend. Waarom Kampen is niet helemaal duidelijk, al is het wel in de geboorteregio van Koopjen. De stad en omgeving bieden bovendien veel inspiratie voor Willems favoriete landschapsschilderijen. Het gezin vindt een woning aan de Oudestraat, schuin tegenover de katholieke Buitenkerk, vlak bij de splitsing naar het Achterom. In de tijd die volgt, schildert Willem van der Ven in de wijde omgeving; het water en de agrarische wereld komen vaak en bij voorkeur in beeld.

Collega Henk Poeder

In Kampen treft Van der Ven een vakgenoot, die bovendien net als hij gereformeerd is. Leeftijdgenoot Henk Poeder (1897-1958) is in 1929

De 'blow-up' van het schilderij aan het Stedelijk Museum Kampen, die op initiatief van de auteur door de culturele instellingen van Kampen bij 80 jaar bevrijding op diverse plekken werd aangebracht. (foto auteur)

met zijn gezin neergestreken in Kampen. Zo kan het bescheiden inkomen van Poeder aangevuld worden met het runnen van een studentenpension door zijn vrouw Johanna. Het huis met inwonende theologiestudenten aan de Oudestraat - boven het rechter deel van

wat nu Read Shop Bos is - wordt als bekend studentenhuis onder theologen de 'Poederkast' genoemd. Het is een mooie uitvalsbasis voor wandelingen en om ideeën op te doen door de kunstenaar in de natuur en langs het water. Bovendien biedt de aanwezigheid van Uitgeverij Kok

kans op illustratie-opdrachten, zoals Poeder dat eerder voor een andere uitgeverij had gedaan.

Bronnen

- Almanakken Studentenvereniging FQI 1939-1947;
- Boom, B. van der, *Den Haag in de Tweede Wereldoorlog*, (1995);
- Poeder, J. en M. Plaat, *Kamper schilder – Portret van kunstenaar Henk Poeder (1897-1958)*, (2010);
- Scheen, P., *Lexicon Nederlandse beeldende kunstenaars 1750-1950*, (1969);
- *Strijdend Nederland*, 1945, nr. 292 2e jaargang en 1946, nr 306 3e jaargang;
- Vos, A.W., red., *Informatieboekje voor de Nederlands Gereformeerde Kerken*, 2001;
- Familiearchief Moggré;
- Bibliotheek Theologische Universiteit (Kampen/ Utrecht), Koninklijke Bibliotheek (Den Haag), Stedelijk Museum Kampen, Haags Gemeentearchief en de stadsarchieven van Amsterdam, Kampen en Rotterdam;

- delpher.nl;
- evertdeniet.nl/evacuatie
- kadastralekaart.com

Met hartelijke dank aan Yvonne Oordijk en Loes Scholten van Stedelijk Museum Kampen, de familie Moggré en Otto Ottens van Stadsarchief Kampen

Over de auteur

Peter Beukema (1958) is een geboren Kampenaar en woont in Gouda. Hij is lid van HV 'Jan van Arkel' en bezoekt met enige regelmaat het Stadsarchief Kampen voor historisch onderzoek. Hij publiceert o.a. blogs over Gouda, over onderduiken in Zuidlaren en over zijn vorige woonplaats Amsterdam op triplers.nl.